

Zastřelený pes

Dne 9. 12. 2004 v honitbě Mysliveckého sdružení Krchleby pan Z. H., člen myslivecké stráže, usmrtil střelnou zbraní psa - německého ovčáka – jehož majitelem byl pan M. J. Ze zákona o myslivosti vyplývá, že myslivecká stráž má oprávnění usmrcovat v honitbě toulavé psy, avšak toto oprávnění se nevztahuje mimo jiné na psy ovčáckých plemen.

Koho má pan M. J. žalovat o náhradu škody?

Zastřelený pes

Dne 9. 12. 2004 v honitbě Mysliveckého sdružení Krchleby pan Z. H., člen myslivecké stráže, usmrtil střelnou zbraní psa - německého ovčáka – jehož majitelem byl pan M. J. Ze zákona o myslivosti vyplývá, že myslivecká stráž má oprávnění usmrcovat v honitbě toulavé psy, avšak toto oprávnění se nevztahuje mimo jiné na psy ovčáckých plemen.

Koho má pan M. J. žalovat o náhradu škody?

Rozsudek Nejvyššího soudu 25 Cdo 896/2009

„Dle zjištěného skutkového stavu žalovaný Z. H. usmrtil psa ovčáckého plemene, ač si byl vědom toho, o jaké plemeno se jedná a že usmrcení psa tohoto plemene je nezákonné.“

Stát odpovídá za jednání pana Z. H., pokud jednal „v souvislosti s plněním úkolů myslivecké stráže“.

„Tato souvislost je dána u činnosti, která nepostrádá místní, časový a především věcný (vnitřní účelový) vztah k činnosti (úkolům) myslivecké stráže. V takovém případě za škodu způsobenou v souvislosti s plněním úkolů myslivecké stráže odpovídá stát. Byla-li škoda způsobena při činnosti, kterou škůdce sledoval výlučně uspokojování svých zájmů či potřeb, popřípadě zájmů třetích osob, jež nesouvisejí s úkoly myslivecké stráže, jedná se o tzv. exces, a v takovém případě odpovídá za škodu přímo sám škůdce. Kritériem pro rozlišení, zda jde či nejde o exces, není samotná okolnost, zda došlo k překročení oprávnění, kterými je myslivecká stráž nadána. Ostatně ani jednání, které naplnilo skutkovou podstatu trestného činu či přestupku, nemusí být podle judikatury dovolacího soudu excesem.“

Berdychův gang

Poškozený byl přepaden jinými osobami a oloupen o peníze a cenné předměty v hodnotě 11 000 000 Kč. Přepadení zorganizovali spolu s dalšími osobami i dva policisté, jako účastníci zločinného spolčení nazývaného Berdychův gang. Tito policisté posléze i mařili vyšetřování. Pro popsanou trestnou činnost bylo proti oběma policistům vedeno trestní stíhání.

Vůči komu může poškozený nárokovat náhradu škody?
Odpovídá stát za jednání policistů, popsané výše - účast na zločinném spolčení, organizování přepadení, maření jeho vyšetřování?

Berdychův gang

Poškozený byl přepaden jinými osobami a oloupen o peníze a cenné předměty v hodnotě 11 000 000 Kč. Přepadení zorganizovali spolu s dalšími osobami i dva policisté, jako účastníci zločinného spolčení nazývaného Berdychův gang. Tito policisté posléze i mařili vyšetřování. Pro popsanou trestnou činnost bylo proti oběma policistům vedeno trestní stíhání.

Vůči komu může poškozený nárokovat náhradu škody?

Odpovídá stát za jednání policistů, popsané výše - účast na zločinném spolčení, organizování přepadení, maření jeho vyšetřování?

Usnesení Nejvyššího soudu 28 Cdo 2699/2010

„Oba policisté při páchání trestné činnosti neplnili služební povinnosti (resp. úkoly a povinnosti) plynoucí jim jako (tehdejším) příslušníkům Policie České republiky ze zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Jejich jednání není možné považovat za plnění úkolů státu, jestliže jím sledovali výlučně uspokojování svých vlastních zájmů a potřeb. Jednalo se tedy o tzv. **exces z plnění služebních povinností**, kdy za vzniklou majetkovou újmu odpovídá škůdce sám, nikoliv o škodu způsobenou při výkonu státní moci (§ 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.). Do rámce činnosti právnické (fyzické) osoby spadá výkon zaměstnání, plnění úkolů vyplývajících z pracovního poměru, úkony s tím přímo související ale i další činnost, která nepostrádá místní (prostorový), časový a věcný (vnitřní, účelový) vztah k činnosti právnické (fyzické) osoby. Totéž platí o plnění služebních povinností osobou ve služebním poměru. Byla-li škoda způsobena při činnosti, kterou škůdce, byť v pracovním či služebním poměru, sledoval výlučně uspokojování svých zájmů či potřeb, jedná se o tzv. *exces*, a v takovém případě škůdce odpovídá za škodu přímo sám.

Falešný celník

Pan N. L. D. odlétal z Prahy do Paříže. Ve svém kufru s sebou vezl 751 000 dolarů. U celní kontroly tento obnos deklaroval a poté čekal na odlet. Po nějaké době za ním přišel jiný celník v uniformě a požádal ho, aby svůj kufr znovu otevřel, protože „něco není v pořádku“. Celník vzal z kufru čtyři balíčky peněz (v hodnotě asi 10 milionů Kč), odešel je zkontrolovat a už se nevrátil. Při vyšetřování se ukázalo, že tento jiný „celník“, pan M. G., byl již o pět měsíců dříve propuštěný celní správou pro porušení služební povinnosti zvláště závažným způsobem. Uniformu celní správě nevrátil. Pan M. G. byl v trestním řízení odsouzen za spáchání trestného činu krádeže k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 let. Pan N. L. D. byl se svým nárokem odkázán na občanskoprávní řízení.

Podle § 31 vyhlášky Ministerstva financí č. 259/1997 Sb. „dojde-li k úmrtí celníka, nepožaduje se od pozůstalých vrácení stejnokrojové výbavy.“

Falešný celník

Pan N. L. D. odlétal z Prahy do Paříže. Ve svém kufru s sebou vzal 751 000 dolarů. U celní kontroly tento obnos deklaroval a poté čekal na odlet. Po nějaké době za ním přišel jiný celník v uniformě a požádal ho, aby svůj kufr znovu otevřel, protože „něco není v pořádku“. Celník vzal z kufru čtyři balíčky peněz (v hodnotě asi 10 milionů Kč), odešel je zkontrolovat a už se nevrátil. Při vyšetřování se ukázalo, že tento jiný „celník“, pan M. G., byl již o pět měsíců dříve propuštěný celní správou pro porušení služební povinnosti zvláště závažným způsobem. Uniformu celní správě nevrátil. Pan M. G. byl v trestním řízení odsouzen za spáchání trestného činu krádeže k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 let. Pan N. L. D. byl se svým nárokem odkázán na občanskoprávní řízení.

Podle § 31 vyhlášky Ministerstva financí č. 259/1997 Sb. „dojde-li k úmrtí celníka, nepožaduje se od pozůstalých vrácení stejnokrojové výbavy.“

Obvodní soud pro Prahu 1: „V daném případě panu N. L. D. odcizil peníze pan M. G., který nebyl již několik měsíců osobou vykonávající pravomoc státního orgánu, tudíž stát neodpovídá za vzniklou škodu.“

Městský soud v Praze: „Celní správa měla po skončení služebního poměru od pana M. G. vyžadovat vrácení služebního stejnokroje. Celní správa zůstala nečinná, a umožnila tak propuštěnému a zjevně nespolehlivému bývalému celníkovi spáchání trestného činu a vznik škody na straně pana N. L. D.“

Nejvyšší soud: „Samotná skutečnost, že uniforma nebyla M. G. odebrána, škodu panu N. L. D. nezpůsobila. V trestním řízení nebylo postaveno na jisto, že měl pan M. G. při spáchání trestného činu tuto uniformu skutečně na sobě. K tomu, že žalobce byl okraden, nedošlo následkem úředního postupu celní správy při propouštění zaměstnance, ale následkem jednání pachatele trestného činu.“

Odškodnění vraha

Pan Tempel byl v roce 2001 obžalován z trestného činu vraždy. Soudem prvního stupně byl čtyřikrát za sebou osvobozen pro nedostatek důkazů, neboť výpověď jediného svědka byla soudem shledána nedůvěryhodnou. Na základě odvolání státního zástupce bylo ale zproštění obžaloby vždy zrušeno. Nakonec byl v roce 2008 pan Tempel odsouzen (na popáté) soudem prvního stupně na doživotí. Odvolací soud jeho odvolání zamítl, poté Nejvyšší soud odmítl jeho dovolání. V dubnu 2012 Ústavní soud odmítl jeho ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou.

Mohl by mít pan Tempel nějaký nárok podle OdpŠk? Z jakého titulu?

Mělo by být při výpočtu případného odškodnění zohledněno jeho pravomocné odsouzení za vraždu?

Odškodnění vraha

Pan Tempel byl v roce 2001 obžalován z trestného činu vraždy. Soudem prvního stupně byl čtyřikrát za sebou osvobozen pro nedostatek důkazů, neboť výpověď jediného svědka byla soudem shledána nedůvěryhodnou. Na základě odvolání státního zástupce bylo ale zproštění obžaloby vždy zrušeno. Nakonec byl v roce 2008 pan Tempel odsouzen (na popáté) soudem prvního stupně na doživotí. Odvolací soud jeho odvolání zamítl, poté Nejvyšší soud odmítl jeho dovolání. V dubnu 2012 Ústavní soud odmítl jeho ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou.

Mohl by mít pan Tempel nějaký nárok podle OdpŠk? Z jakého titulu?

Mělo by být při výpočtu případného odškodnění zohledněno jeho pravomocné odsouzení za vraždu?

Vnitrostátní soudy konstatovaly, že bylo porušeno právo pana Tempel na přiměřenou délku trestního řízení, ale nepřiznaly mu žádné zadostiučinění v penězích, a to právě pro jeho pravomocné odsouzení (viz usnesení Nejvyššího soudu 30 Cdo 5028/2014).

Rozsudek Nejvyššího soudu 30 Cdo 2595/2010: „V každém řízení je proto třeba vždy zvažovat, zda nenastaly okolnosti, které vznik nemajetkové újmy vyvracejí. Takovou okolností může (ale nemusí) být i to, že se náhrady nemajetkové újmy domáhá pravomocně odsouzený pachatel trestného činu právě za délku trestního řízení, v němž byl shledán vinným, popřípadě mu byl i uložen trest. Trestní řízení je pouze logickým důsledkem trestné činnosti pachatele, který svým jednáním jeho zahájení způsobil.“

Poslanci a „trafiky“

V roce 2013 byli při rozsáhlé akci Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu zadrženi a vzati do vazby poslanci Šnajdr, Fuksa a Tluchoř. Všichni tři byli obviněni z přijetí úplatku (měli přijmout místa v dozorčích radách státních podniků výměnou za složení mandátů, které umožnilo vládě Petra Nečase schválit klíčový zákon o zvýšení DPH). Nejvyšší soud ale rozhodl, že se na předmětné jednání poslanců Fuksy, Šnajdra a Tluchoře vztahuje poslanecká imunita, resp. indemnita (3 Tcu 76/2013). Poslanci byli z vazby propuštěni a jejich trestní stíhání bylo zastaveno. Ve vazbě strávili jeden měsíc.

Mají tito pánové nějaký nárok vůči státu?

Kolik je podle Vás adekvátní zadostiučinění za den vazby?

Poslanci a „trafiky“

V roce 2013 byli při rozsáhlé akci Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu zadrženi a vzati do vazby poslanci Šnajdr, Fuksa a Tluchoř. Všichni tři byli obviněni z přijetí úplatku (měli přijmout místa v dozorčích radách státních podniků výměnou za složení mandátů, které umožnilo vládě Petra Nečase schválit klíčový zákon o zvýšení DPH). Nejvyšší soud ale rozhodl, že se na předmětné jednání poslanců Fuksy, Šnajdra a Tluchoře vztahuje poslanecká imunita, resp. indemnita (3 Tcu 76/2013). Poslanci byli z vazby propuštěni a jejich trestní stíhání bylo zastaveno. Ve vazbě strávili jeden měsíc.

Mají tito pánové nějaký nárok vůči státu?

Ano, mají nárok na odškodnění za vazbu (ať už podle § 9 OdpŠk nebo podle judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu dovozující protiprávnost všech úkonů v trestním řízení, pokud se podezření orgánů činných v trestním řízení nepotvrdí, např. III. ÚS 1976/09). Dále mají na základě této judikatury i nárok na odškodnění za nezákonné (nedůvodné?) trestné stíhání.

Za den vazby se obecně přiznává jako zadostiučinění 500-1500 Kč. Podle okolností případu - povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby (30 Cdo 2357/2010).

Náměstkyně ve vazbě

Věra Jourová působila jako náměstkyně ministra na Ministerstvu místního rozvoje. V roce 2006 byla obviněna z toho, že přijala dvoumiliónový úplatek od starosty Budišova Ladislava Péti za to, že se zasadí o přiznání evropských dotací na opravu budišovského zámku. Stíhání skončilo v létě 2008 konstatováním, že se skutek vůbec nestal. Paní Jourová strávila ve vazbě 33 dní. Vůči státu požaduje jako náhradu škody asi 2,7 milionů korun. Jedná se o ušlý zisk (a úroky z prodlení), které měla získat prací pro zahraniční společnost MWH. S firmou měla podepsanou smlouvu o odměně nejméně 450 eur denně. Než ale na plnění ročního kontraktu došlo, ocitla se ve vazbě. Nemajetková újma se v tomto řízení neřeší (došlo k promlčení).

Náleží paní Jourové náhrada škody - ušlého zisku?
(Zatím neřešíme výši, jen základ nároku.)

Co když se čin stal, ale pouze se v trestním stíhání nenašlo dostatek důkazů pro to, aby došlo k odsouzení?

V jaké výši byste v posuzovaném případě přiznali ušlý zisk?

Náměstkyně ve vazbě

Věra Jourová působila jako náměstkyně ministra na Ministerstvu místního rozvoje. V roce 2006 byla obviněna z toho, že přijala dvoumilionový úplatek od starosty Budišova Ladislava Péti za to, že se zasadí o přiznání evropských dotací na opravu budišovského zámku. Stíhání skončilo v létě 2008 konstatováním, že se skutek vůbec nestal. Paní Jourová strávila ve vazbě 33 dní. Vůči státu požaduje jako náhradu škody asi 2,7 milionů korun. Jedná se o ušlý zisk (a úroky z prodlení), které měla získat prací pro zahraniční společnost MWH. S firmou měla podepsanou smlouvu o odměně nejméně 450 eur denně. Než ale na plnění ročního kontraktu došlo, ocitla se ve vazbě. Nemajetková újma se v tomto řízení neřeší (došlo k promlčení).

Náleží paní Jourové náhrada škody - ušlého zisku? (Zatím neřešíme výši, jen základ nároku.) Co když se čin stal, ale pouze se v trestním stíhání nenašlo dostatek důkazů pro to, aby došlo k odsouzení?

Náhrada škody náleží, a to z důvodu vazby i „nedůvodného“ trestního stíhání. V odškodňovacím řízení musíme ctít presumpci nevinny.

V jaké výši byste v posuzovaném případě přiznali ušlý zisk? Soud prvního stupně zatím nepravomocně přiznal ušlý zisk dle předložené smlouvy (2,7 milionů Kč). Kdyby mělo jít o podvrh, musela by to asi v řízení protistrana tvrdit a muselo by se to prokázat.

Chybička (v) parlamentu

Pan V. P. byl za komunismu internován ve vojenském táboře nucených prací. Podle novely zákona o mimosoudních rehabilitacích, tak jak byl schválen v legislativním procesu na základě pozměňovacího návrhu, měl nárok na určité odškodnění. Nicméně k podpisu zákona byla omylem předložena verze neobsahující tuto změnu a ve Sbírce vyšlo znění, které osoby internované ve vojenských táborech nucených prací mezi oprávněné osoby neřadilo. Zákonodárným sborem byl schválen jiný text zákona, než jaký byl podepsán ústavními činiteli a publikován ve Sbírce zákonů.

Jedná o nesprávný úřední postup?

Je stát odpovědný panu V. P.?

Chybička (v) parlamentu

Pan V. P. byl za komunismu internován ve vojenském táboře nucených prací. Podle novely zákona o mimosoudních rehabilitacích, tak jak byl schválen v legislativním procesu na základě pozměňovacího návrhu, měl nárok na určité odškodnění. Nicméně k podpisu zákona byla omylem předložena verze neobsahující tuto změnu a ve Sbírce vyšlo znění, které osoby internované ve vojenských táborech nucených prací mezi oprávněné osoby neřadilo. Zákonodárným sborem byl schválen jiný text zákona, než jaký byl podepsán ústavními činiteli a publikován ve Sbírce zákonů.

Jedná o nesprávný úřední postup?

Je stát odpovědný panu V. P.?

Nález Ústavního soudu I. ÚS 245/98: „Ústavní soud dovodil, že k chybě nedošlo přímo zákonodárnou činností Federálního shromáždění, ale především pochybením pomocného administrativního aparátu Federálního shromáždění, který předložil k podpisu ústavním činitelům neúplný text schváleného zákona. (Čl. 36 odst. 3 Listiny) tedy nevyklučuje odpovědnost za škodu vzniklou nesprávným úředním postupem při vyhlašování zákona. Opačný výklad by podle názoru Ústavního soudu vedl k tomu, že by byla narušena rovnováha mezi mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní, když jedna z nich by byla vyloučena z povinnosti odpovídat za svůj nesprávný úřední postup.“